

Kronika obce Bělá pod Pradědem

Rok 2013

Úvod.

Nedávno skončil rok 2013 a je nutné začít hodnotit, co nám přinesl. Rok 2013 byl opět bouřlivý, naplněný spoustou dobrých, ale i špatných informací. V celosvětovém měřítku byly použity otravné plyny na nevinných lidech a hrozil nový válečný konflikt v Sýrii, pla-netu Zemi ohrozil dopad velkého meteoritu v Rusku, proběhly politické volby v sousedním Německu, či spousta jiných událostí. Česko zastihla politická krize a demise Nečasovy pravicové vlády, nová prozatímní vláda, předčasné volby a peripetie v politických stranách, volba presidenta ČR, přírodní katastrofy a povodně. I nadále byla skutečnost a pravda zamlžována, bylo nám lháno a vše překrucováno. Situace se trochu uklidnila, ale na jak dlouho?. V místním měřítku se oslavovalo 100. let Gymnasia v Jeseníku, či byla dokončena oprava kostela sv. Jana Křtitele v Horním Domašově. Aby vše toto bylo pozitivně přijato, bylo třeba pevné zdraví, odhodlání a schopnost odolávat všem nástrahám doby.

Činnost Obecního zastupitelství a Rady obce v Bělé pod Pradědem.

V průběhu roku 2013 pracovaly zmíněné orgány ve starém, nezměněném složení a uskutečnily tyto akce—

-byla odsouhlasena, následně provedena oprava a rekonstrukce místní komunikace v trati Adolfovice-Tomický- po kamenný most, financovaná z fondu kraje nazvaného „Program obnovy venkova Olomouckého kraje“

-pro havarijní stav obecního domu, čp.63-Poczklan, Jurčík bylo doporučeno odprodání majetku soukromému subjektu s nejvyšší finanční nabídkou

-v rámci bytového hospodářství obce Bělé pod Pradědem byly přijaty žádosti občanů o možnost trvalého ubytování v obecních bytech a to od- Šipulové A. dosavadní ubytování Lípová Lázně, Novobilské M.-Domašov, Mikulíkové H.-Domašov, Michala J.-Domašov, Kaštylové E.Adolfovice-Mlýnky, Bačáka R.-Domašov, Burešové M.-Adolfovice a Stiaka M.-Domašov.

Ve zrekonstruovaném domu v areálu bývalé MŠ v Adolfovicích, čp.321, v prostředním traktu, získali byt-Kaštylová Edita s tělesně postiženým druhem, Poczklanová Veronika, za prodávaný byt v domě čp.63, Jurášová Zdenka, výměnou za byt v Domašově čp. 367 a Horníková Oldřiška. V případě nezájmu o byt byli stanoveni náhradníci-Krejčí Kateřina a Bačák Radek.

Do uvolněných bytů v Penzionu v Horním Domašově, čp.367 se nastěhoval Jurčík Jiří, za prodávaný byt v domě čp. 63 a Stiak Michal. Náhradníkem byla jmenována Vítková Hana.

Za nutně vystěhovaného Zbranka Zdenka, dlouhodobě neplaticího nájem v bytovém domě bývalé MŠ v Adolfovicích, získal ubytování Michal Jaroslav. Náhradníkem byl Bačák Radek.

-pro potřebu údržby a výkon služeb v rámci OÚ v Bělé pod Pradědem bylo zakoupeno víceúčelové středně tonážní nákladní vozidlo s prodlouženou kabinou pro přepravu 6 osob, značky Transportér, typu 7FD13560, za 830.000,-Kč

-byla navržena rekonstrukce kotelný areálu ZŠ a MŠ v Adolfovicích, ve výběrovém řízení zvítězila firma Aleš Hlavačka, Jeseník, před Ran tepem sro. Jeseník a Jiřím Kuchařem z Lipové Lázní. Hodnota opravy byla stanovena na 1. milion korun. Důvodem bylo zajištění nové a kvalitnější technologie a úspora energie

- v rámci revitalizace bývalého kina v Adolfovicích bylo doporučeno přestavit objekt na společenský sál, klubovny, jakož i novou obecní knihovnu. Přístavbu bývalé jídelny MŠ i nadále využívat jako Klub důchodců a místnosti pro konání oslav zájemců z řad občanstva

-poskytla v rámci aktuální protipovodňové pomoci v Čechách 2 občanům z Putimi a Litoměřic pomoc ve výši 30.000, korun

-bylo uskutečněno výběrové řízení na výstavbu chodníku Horní Domašov-pošta-hranice s Dolním Domašovem, za hodnotu 3.600.000 korun. Zvítězila firma JR StaRK sro, před Strabac a.s., K.+K. službami sro a Stavpur sro.

-na nutném zateplení MŠ a ZŠ v Adolfovicích byla vybrána firma Stavpur s. r. o. před Stavbathermem s. r. o. a Prastavem Josefa Kopeckého. Akce byla realizována za 11. milionu korun

-v rámci dokončení a rekonstrukce kostela sv. Jana Křtitele v Horním Domašově bylo OÚ poskytnuto 200.000,-korun a bývalý občan Kurt Oeller z Německa byl za aktivní výpomoc jmenován prvním Čestným občanem obce Bělá pod Pradědem

-byla stanovena výše poplatků za bytový a komunální odpad v roce 2014 a to ve výši-600,-Kč na občana při vývozu 1x týdně, 420,-Kč při cyklu 1 x za 14 dnů a 332,-Kč při měsíčním odvozu.

-na dopravní obslužnost v obci firmě Arriva Transport Ostrava výpomoc ve výši 105.000 korun

-byla stanovena výše poplatků za vodné a stočné v roce 2014. Vodné bylo stanoveno na 28,89 Kč s 15% DPH a stočné na 38,85 Kč, celkem na 67,74Kč s 15% DPH. Nárůst proti předcházejícímu roku je 0,9%.

-z dalších akcí byla realizována instalace a montáž protipovodňového a požárního varovného systému. Zařízení hlídá automaticky úhrn dešťových srážek a výši hladiny řek, po dosažení kritického stavu varuje signálem obyvatelstvo. Součástí je i veřejný bezdrátový

-3-

rozhlas, využívaný jako hlásič požárů. 90% financí bylo poskytnuto z fondů ministerstva životního prostředí

-byly uvolněny prostředky na dobudování 4 malometrážních bytů pro důchodce a rodiny s dětmi v Adolfovicích č. 321 v areálech bývalé MŠ, jakož dobudovány a opraveny stávající autobusové zastávky k ochraně před nepřízní počasí

Činnost obecních komisí.

I v roce 2013 pracovaly pro blaho občanů zdejší obce tyto komise--finanční, kontrolní, bytová, cestovního ruchu, kultury a sportu, majetkoprávní, sociální a územního plánování a rozvoje obce.

Obecní rozpočet.

V roce 2013 pracovala obec Bělá pod Pradědem s rozpočtem 35,2 mil. Kč (příjmy 29,7. + 5,5 mil. Kč –výdaje 35,2 mil. Kč). Plán na rok 2014 byl stanoven ve výši 42,5 mil. Kč.

Presidentské volby.

V průběhu měsíce ledna 2013 proběhly dlouho proklamované presidentské volby v rámci ČR. Dne 11. a 12. ledna 2013 se započalo rozhodovat o umístění jednotlivých kandidátů. K volbám se přihlásilo celkem 9 zástupců různých politických stran a uskupení. Jednalo se o-1-MUDr. Zuzanu Roithovou, za KDÚ-ČSL, 2-bezpartijního Ing. Jana Fischera, bývalé-ho premiéra prozatímní vlády po pádu Mirka Topolánka v letech 2009-10, 3-Ing. Janu Bobošíkovou, předsedkyni Strany Suverenita-strana Jany Bobošíkové, 4-Taťanu Fische-rovou, předsedkyni občanského sdružení Vize 97 a Klíčového hnutí, 5-MUDr. Přemysla Sobotky, za ODS, 6-Ing. Miloše Zemana za Stranu práv občanů-Zemanovci, 7-Prof. JUDr. Vladimíra Franze, bezpartijního, 8-Jiřího Dienstbiera člena strany ČSSD, syna chartisty Jiřího Dienstbiera a 9-Karla Schwarzenberga, současného ministra zahraničí a předsedy strany TOP 09. K volbám nebyl připuštěn bezpartijní Vladimír Dlouhý, bývalý ministr průmyslu a obchodu a nestraník a podnikatel Tomio Okamura. V prvním kole zvítězil těsně Zeman (24, 2%) před Schwarzenbergem (23, 4%). Ostatní kandidáti se umístili v tomto pořadí-3-Fischer (16, 4%), 4-Dienstbier (16, 1%), 5-Franz (6, 8%), 6-Roithová (5%), 7-Fischerová (3, 2%), 8-Sobotka (2, 5%)

a 9-Bobošíková (2, 4%). Volební účast byla poměrně vysoká a dosáhla 61, 31%. Za 2 týdny, dne 25. a 26. ledna pokračovalo 2. kolo, kde se vítězem stal jednoznačně Zeman s 54, 8%, před Schwarzenbergem s 45, 19%. Zemana volilo celkem 2.717 tisíc hlasů vůči 2. 241. tisíci protikandidátovi. Volební účast 2. kola byla nižší a činila 59, 1%.

-4-

Posoudíme-li výsledky voleb v našem regionu, lze konstatovat, že výsledky byly trochu odlišné, jako v celostátním měřítku. V prvním kole zvítězil Zeman s 27, 63%, před Dienstbierem (20, 74%) a Fischerem (18, 1%) Volební účast se vyšplhala na 53, 56%. V rámci obce Bělé pod Pradědem bylo pořadí-Zeman-25, 33%, před Dienstbierem-20, 44% a Fischerem s 19, 55%. Volební účast se pohybovala na 59, 78%. Druhý kandidát celorepublikového klání Karel Schwarzenberg obsadil shodně až 4. místo, s 12-14% hlasů.

V druhém kole zvítězil kandidát Zeman s 68, 71% před Schwarzenbergem s 31, 28%. Volební účast se pohybovala na 58%. V Bělé pod Pradědem obsadil Zeman první příčku s 62, 14% před Schwarzenbergem s 37, 85%. Volební účast dosáhla 58, 37%.

Novým prezidentem se z celostátních voleb stal Ing. Miloš Zeman, který nahradil dosluhujícího kontroverzního a neoblíbeného Dr. Václava Klause.

Konec pravicové vlády Petra Nečase a předčasné volby.

Po sérii korupčních afér vládnoucí pravicové strany ODS, TOP 09 a Lidem a po vzrůstajícím pokračování prorůstání organizovaného zločinu do politických sfér státu, započala vládní krize, která vyvrcholila v předčasné demisi vlády Petra Nečase. Vládnoucím kruhům bylo vyčítáno uplácení, korupce a využívání státních prostředků k obohacování vybraných osob a představitelů státu. Z důvodu trvalé ústavní imunity nebyly přečiny tohoto charakteru nijak postižitelné. Teprve po kritice opozičních stran levice a strany Věci veřejných se rozpoutala série protiopatření. Nezávisle zahájil akci Ústav pro odhalování organizovaného zločinu v Ostravě (Šlachta) a Vrchní státní zastupitelstvo, pobočka Olomouc (Ištván), kteří v polovině června 2013 provedly v ústavních kruzích velkou razii. Za přijímání úplatků, vedoucích k ústupkům při odsouhlasení zákona o Dani z přidané hodnoty pravicového uskupení vlády-poslanci P. Tluchoř, M. Šnajdr a I. Fuksa, za napomáhání k přečinu bývalá ředitelka kabinetu premiéra J. Nagyová a vedoucí vojenského zpravodajství O. Páleník. Pod tíhou argumentů premiér vlády P. Nečas abdikoval a odstoupil z vedení strany ODS. Po sérii jednání padla vláda a byl rozpuštěn i Parlament. Nově obrozená strana ODS (vedoucí M. Kuba), chtěla nadále vládnout a za premiérku zvolit bývalou předsedkyni Poslanecké sněmovny P. Němcovou. Strana Lidem (Peak) složila politický mandát a dál se ve vládě nechtěla angažovat. Levice (ČSSD-B. Sobotka) požadovala rozpuštění Senátu a nové, předčasné volby. Souhrn všech požadavků a

neschopnost se nějak domluvit, vyvrcholil demisí pravicové vlády a v předání moci prezidentovi. Ten sestavil prozatímní vládu (premiér J. Rusnok, min. financí J. Fischer) a vyhlásil předčasné volby. Vládní pravicová krize byla světovými politickými špičkami velmi zkritizována. Mnoho deníků hodnotilo politickou krizi s nekompromisní tvrdostí. Objevovaly se články s titulky- „Politická žumpa na Vltavě“, či „Příklad morální bídy postkomunistických států, prorostlých korupcí a kariérismem“. Jako třesnička všeho je vzpomínán i bývalý prezident Klaus a jeho „kradené pero“ při návštěvě v Chile.

-5-

Na základě vyhlášení presidenta Miloše Zemana byly stanoveny předčasné volby do Parlamentu ČR na 25. a 26. října 2013. Do voleb se přihlásilo celkem 24 stran a politických hnutí. Jednalo se o tato uskupení: ČSSD, Stranu svobodných občanů, Českou pirátskou stranu, TOP 09, Volební blok-Hlavu vzhůru, ODS, Romskou demokratickou stranu, Klub angažovaných nestraníků, Politické uskupení Změna, Stranu soukromníků České republiky, Křesťanskou a demokratickou unii-Českou stranu lidovou, Hnutí Volte pravý blok, Suverenitu-Stranu zdravého rozumu, Aktiv nezávislých občanů, Stranu práv občanů-Zemanovci, stranu Občané 2011, stranu-Úsvit přímé demokracie Tomia Okamury, Dělnickou stranu sociální spravedlnosti, Československou stranu sociali-stickou, Hnutí ANO 2011, KSČM, Stranu-Lev 21- Národní socialisté, Stranu zelených a Stranu Koruny české.

Po skončení voleb se umístily jednotlivé strany takto-1. ČSSD s 20, 46%, 2-Hnutí ANO 2011(18, 65%), 3-KSČM (14, 91%), 4-TOP 09(11, 99%), 5-ODS (7, 72%), 6-Úsvit Tomia Okamury (6, 88%), 7-KDÚ-ČSL(6, 78%) a 8-Strana telených s 3, 19%. Volební účast voličů se vyšplhala na 59, 48%. Celkově lze zhodnotit, že předčasné volby byly vítězstvím Hnutí ANO 2011 Andreje Babiše a prohrou levicových stran, jakožto i zkorumpované pravice. Občané dali nespočet hlasu i straně Úsvit Tomia Okamury. Z vítězů byl sestaven nový parlament ČR a následně i nová vláda.

Po volebním vítězství strany ČSSD došlo k personálnímu rozkolu mezi špičkami tohoto uskupení a k pokusu o svržení dosavadního předsedy V. Sobotky několika vedoucími lidry strany-M. Haškem, J. Tejcem a Z.Škromachem,všichni po veřejné kritice členy strany, odstoupili.

Na základě vyjednávání trojkoalice-strany ČSSD, Strany ANO a KDÚ ČSL byla sestavena nová vláda, která bude teprve na počátku roku 2014 uvedena do své funkce. Na jejím postu dosluhuje prozatímní vláda, vedená premiérem Rusnokem.

Porovnáme-li výsledky celorepublikového charakteru s Olomouckým krajem a okresem, zde konstatovat, že vítězem byla opět ČSSD, před Hnutím ANO 2011, KSČM. Pravicové strany ODS a TOP 09 však zůstaly v propadlišti dějin. Před ně se aktivovalo Hnutí Úsvit Tomia Okamury a KDÚ-ČSL. Z tohoto vyplývá, že voliči preferovali spíše levici a nová pokroková uskupení, před doposud vládnoucí pravici, spojovanou se ztrátou sociálních jistot a drahotou.

Na konec je třeba vzpomenout i na volby v obci Bělé pod Pradědem. Vítězem se stalo Hnutí ANO 2011 s 23, 75%, před ČSSD 21, 42%, KSČM 14, 20% a Úsvitem Tomia Okamury s 12, 43%. Právce obsadila až následující pozice-TOP 09 7, 21% a ODS 5, 43%. Volební účast byla na 58, 85%.

Finanční změny prozatímní vlády.

-6-

Jak již bylo výše vzpomenuto, začala v průběhu školních prázdnin roku 2013 fungovat nová vláda premiéra J Rusnoka. Při rozpuštění Parlamentu neměla právo ustavovat a odsouhlasovat nové zákony a nařízení. Tato prováděla jen drobná a vylepšující opatření .Mezi finanční změny patří zrušení platby za 1. den pobytu v nemocnici, z původních 100, -Kč na 0 korun. Zůstává jen platba 90.-Kč za pohotovost. Poplatek u lékaře a za receptis bude do konce roku 2014 též zrušen. Proti výši vystoupili senátoři levice a žádost byla ještě za vlády pravice odsouhlasena Ústavním soudem ČR.

Co nás čeká v roce 2014.

- 1. Již výše zmíněné poplatky ve zdravotnictví.*
- 2. Zavedení Občanského zákoníku, co by Zákona č.89/2012 Sb. Postihující nově každého občana ČR. Dojde ke změnám v nakupování a v záručních dobách, ke změnám ve vlastnictví bytů a domů, v nájmech a ve změnách v dědictví*
- 3. Supervolební rok-s volbami komunálními, do 1/3 Senátu a do Evropského parlamentu.*
- 4. Zimní olympijské hry v ruské Soči.*
- 5. Vedení EU budou předsedat silně zadlužení Řekové*
- 6. Vytvoření samostatného státu Skotska a jeho pozice v EU.*

Setkání Není Bělá jako Bělá.

Ve dnech 7.-9.června 2013,v době ničivých povodní v Čechách, došlo v Bělé pod Bez-dězem- k 1.ročníku setkání obcí a měst s názvem Bělá.Akce byla uskutečněna pod heslem"Není Bělá jako Bělá".Setkání se zúčastnila organizující Bělá pod Bezdězem (Mladá Boleslav),Rohovládová Bělá(Kolín) , Horní a Dolní Bělá u Podbořan,Česká Bělá (Havlíčkův Brod),Bělá u Jevíčka,Bělá pod Radbuzou(Klatovy) a naše Bělá pod Pradědem. Při

weekendovém setkání zástupců obcí, hasičů, fotbalistů, kulturních spolků a organizací, kronikářů a zaměstnanců škol, byly projednány společné propozice k akcím v příštích letech. Z obce Bělé pod Pradědem se účastnilo celkem 22 osob. Při oslavě byla ukázaná prezentace současnosti hostitelské obce, jejího kulturního vyžití a historické sou-náležitosti zdejší společnosti.

Otázka tunelu pod Červenohorským sedlem.

Protože došlo z finančních důvodů v měsíci listopad/prosinec 2013 k neplánovanému dlouhodobému odstavení výstavby silničního tunelu Blanka v samém srdci metropole Prahy ,hledala akciová společnost Metrostav a.s. Praha další možná staveniště. Mohla

-7-

by tak přijít i na řadu ražba tunelu pod Červenohorským sedlem. I nadále by se jednalo pouze o silniční tunel s 2 souběžnými tubusy o délce 6.153metrů. Současný majitel stá-vající železniční trati-firma Svazek měst a obcí údolí Desné, o akci nemá zájem. Samostatná akce ražby a vybudování inženýrských sítí by se vyšplhala na hodnotu 10-12 miliard korun. Jak se dál ledy pohnou, či zůstanou i nadále stát, ukáže následující rok 2014.

Oslava 100. let trvání jesenického gymnasia.

Dne 13. září 1913 začala v městečku Frývaldov působit měšťanská chlapecká škola, později všeobecně vzdělávací ústav a nakonec gymnasium, které vychovalo celkem 6.500 absolventů. Tito zastávali a zastávají nespočet důležitých postů v rámci celé republiky. Někteří měli i to štěstí, že věhlas této školy rozšířili i po světě. .Mezi významnými je třeba vzpomenout faráře Antona Otteho z Vidnavy, spoluzakladatele německé Ackermanovy nadace pro česko-německé usmíření. Tento celebroidal i vzpomínkovou Bohoslužbu při odhalování památníku Obětem války v červnu 2004 na lesním hřbitově v Domašově-Rudohoří. Dále i třeba účastníci posledních Letních olympijských her v Londýně, bikrosařku R. Labounkovou. Na oslavě výročí se konala spousta kulturních událostí.

Slavnostní zakončení oprav kostela sv. Jana Křtitele v Horním Domašově.

Po 6 letech odříkání a perné práce se podařilo konečně dokončit celkovou venkovní rekonstrukci kostela sv. Jana Křtitele v Horním Domašově. Tato zrovna ne ne-přehlédnutelná dominanta horního konce patří jako jediná do seznamu kulturních památek zdejší obce. Protože už byl exteriér v tak špatném stavu, že dokonce i na několika místech zatékalo do nosného zdiva, bylo na jaře roku 2008 započato s jeho totální opravou. Bylo třeba asanovat kompletně celé venkovní zdivo, jakožto i opravit vazbu střechy a krytinu na celém kostele. Ne zrovna laciná

oprava se však po letech podařila a rozsvítla zdejší Svatostánek do okolí. Celkové náklady se vyšplhaly na více jak 6 milionů korun. Na financování akce se podílely nejen instituce z České republiky, ale i z Německa, jakožto i drobní dárci. Na rekonstrukci daroval Česko-německý fond budoucnosti 600. 000, -, Ministerstvo kultury ČR 1. 200. 000, -, Olomoucký kraj 1. 500. 000, -, Sudetoněmecká nadace z Mnichova 200. 000, -, Biskupství ostravsko-opavské a farnost Horní Domašov 1. 000. 000, -, obec Bělá pod Pradědem 1. 200. 000, -, jakožto i rodáci z Německa a jiní dárci 250. 000, - korun. Koncem září roku 2013 byly dokončeny poslední práce na venkovní fasádě a na kapli Ježíše Krista na hoře Olivetské. V úterý, dne 1. října 2013, se uskutečnilo slavnostní otevření a předání kostela veřejnosti. Akce se zúčastnili představitelé, kteří opravu podpořili. Za obec Bělou pod Pradědem to byli starosta obce p. M. Kružík a místostarosta R. Neugebauer, ing. V. Kotásek ze stavebního odboru Biskupství ostravsko-opavského, páter P. Schwarz za farnost Horní Domašov, ing.

-8-

E. Pulkertová za Národní památkový ústav Šumperk a mnoho jiných hostů. Oslavu zahájil starosta obce, který všem poděkoval za dary a přivítal pana Kurta Oellera, bývalého rodáka z Německa, který zahájení opravy inicioval a organizoval finanční sbírku v Německu. Jménem zastupitelstva obce mu poděkoval a jmenoval jej čestným občanem. Pro všechny přítomné byla uskutečněna slavnostní Bohoslužba, kterou celebroidl p. P. Schwarz. Jména všech dárců, kteří různými obnosy podpořili opravu kostela sv. Jana Křtitele bude vystavena na tabuli, umístěné při vchodu do kostela.

Po takto zdárném ukončení opravy se již připravuje sanace dolnodomašovského kostela sv. Apoštola Tomáše, kde kromě oprav exteriéru zdí, střechy a věže, je třeba vyřešit i statiku, jakožto přetrvávající vlhkost zdiva kostela. Vše však závisí na výši získaných darů a finančních prostředků.

Marie Janečková Drozdová(1924-2013)

Na začátku července 2013 odešla ve věku 89 let zasloužilá a dlouholetá členka SDH v Bělé pod Pradědem. Do sboru vstoupila po roce 1945 a aktivně pracovala až do svého skonu. Při příležitosti životního jubilea byla dne 3. listopadu 2011 v Přibyslavi ověněna nejvyšším hasičským titulem „Zasloužilý hasič“. Za aktivní práci ve sboru získala mnoho vyznamenání a pochval. Byla pochována na dolnodomašovském hřbitově.

Pokračování překladu farní kroniky obce Adolfovice a Dolní Domašov za vizitace faráře Františka Schreiberova od roku 1935, až do doby konce psaní farní kroniky.

Poprvé od roku 1933 bylo uskutečněno velikonoční procesí. Za faráře Schweidlera to byla každoroční pravidelnost. Procesí započalo vždy o velikonocích ve 4.00 hodin ráno. Návrat se uskutečnil až ve 13.00 hodin odpoledne. Naše procesí započalo o 1/2 druhé v noci a bylo zakončeno až v 1700 hodin v podvečer, kdy se průvod poutníků navrátil ke slavnost-ní mši, konající se ve zdejší kostele. Mohutný průvod farníků s vyzdobenými koňmi postupoval po silnici jižním směrem, až k Preissově mlýnů a odtud zpět ke kostelu, aby u Šmelcovního mostu (U Holbíku) odbočil do polí. Po průchodu dvoru sedláka Raschkeho, zamířil do sedla mezi Kamencem a Janským vrchem ve směru na Šumnou, aby v lesní boudě se mohlo uskutečnit velikonoční pohoštění. Odtud pokračoval průvod do Adolfovic, aby celou vsi došel k místnímu kostelu, kde se konala slavnostní Bohoslužba.

O prázdninách roku 1936 byly konečně opraveny a vyčištěny kostelní chrámové varhany. 7 dřevěných píšťal muselo být nahrazeno novými, protože byly zničeny červotočem.

-9-

Celkovou opravu provedla firma Josefa Petráše, Elsnerova 10, Krnov za částku 600, Kč a 75, -Kč za nové píšťaly.

Loupež v Mlýnské chatě v Mlýnkách.

Dne 7. června 1936 došlo k pokusu o krádež v Mlýnské chatě v Mlýnkách, kterou uskutečnili 2 zloději z nedalekého Frývaldova. Jednalo se o Roberta Tscherpela a jeho komplice Adolfa Metwese. Zloději byli vyrušeni nedaleko jdoucím lesním hlídačem Neu-gebauerem, který byl na pravidelné obchůzce. Oba dva zloději byli ozbrojeni. Došlo k přestřelce, při které byl Tscherpel zasažen do nohy. Aby nebyli zloději lapeni, Tscherpel zastřelil Metwese do srdce a sám spáchal sebevraždu. Duchapřítomný Neugebauer doběhl pro pomoc, ale i tak se těžce zraněného nepodařilo zachránit. Lesní hlídač byl za odvahu odměněn.

Sklizeň v roce 1936.

Sklizeň roku 1936 nebyla příliš bohatá. Obilí bylo po dlouhých deštích polehlé a špatně se kosilo. Zrní bylo málo a sláma byla pohnila.

Dřevomorka v kostele.

V listopadu roku 1936 postihla kostel velká rána-na lavici pod kůrem a u dřevěné stěny se objevila nebezpečně rostoucí houba-dřevomorka. Při rozebírání zdi byly desky totálně rozpadlé. Důvodem bylo, že stolaři při obkládání zapomněli mezi stěnou a deskami zhotovit vzduchovou mezeru, což vedlo ke vzniku růstu houby. Celá houbou postižená místa musela být urychleně odstraněna. Takto neutěšený pohled doprovázel celý Boží dům po vánocích roku 1936. Opravu se podařilo dokončit až na jaře roku 1937. Při opravě byla postižená místa vyspravena

heraklitem a mezi zdi a dřevem byla zhotovena vzduchová mezera: Na lepší větrání bylo do zdi vybouráno několik větracích otvorů. Opra-vu prováděl zedník Josef Bernert z Adolfovic, takže brzo nebylo po nebezpečné houbě ani stopy. Strop a stěny po kůru byly nově natřeny.

Vánoční betlém.

O vánočních svátcích byly poprvé vystaveny nové postavičky Svaté rodiny, jezdce na koni, velblouda a slona s průvodcem, jakož i 5 ovcí, vše za cenu celkem 600,-Korun. Nově bylo zbudováno i osvětlení betlému.

Na velikonoce roku 1938 byl osvětlen i oltář Srdce Ježíše Krista, takže je možné lépe předčítat v modlitební knize.

Nová krádež.

V noci ze Zeleného čtvrtka na Velký pátek roku 1937 došlo k vloupání do farní kanceláře, kde byl zcizen obnos o 50,-Kč a farní razítka. Doposud se zloděje nepodařilo vypátrat.

-10-

Další krádež.

Dne 19. června 1937 došlo k pokusu o krádež do lovecké chaty na Jeleních loučkách. Zloděj Josef Dittmann z Krnova a další 2 komplici se pokusili o krádež, ale byli vyrušeni lesním strážcem Grimmem, bydlícím na hájovně na Šumné. Zloději byli opět ozbrojeni. Došlo k přestřelce, kdy Grimme byl postřelen do nohy. Mezi zloději panovala přestřelka. Jeden zloděj byl zabit, druhý Grimmem chycen a třetí utekl. Všichni 3 zloději byli již hledáni policií za krádež peněz ve Vysoké u Jindřichova ve Slezsku.

Sklizeň v roku 1937.

Sklizeň obilí byla tohoto roku o něco bohatší, jak předcházejícího roku. Velmi dobrá byla i sklizeň brambor. I přesto získané plodiny byly draze prodávány.

Onemocnění mojí matky.

Na sklonku podzimu znovu onemocněla moje matka. Trpěla těžkou degenerací srdce a mnohokrát mluvila o blížící se smrti. O vánocích se její zdravotní stav velmi zhoršil. Na Boží hod vánoční ještě s námi večeřela a vyprávěla nám příběhy z mládí. Nemoc se prudce zhoršila, takže dne 30. prosince 1937, zemřela. Tohoto dne byla po celý den při vědomí, ale večer při silných křečích upadla do bezvědomí. Matka nás po celý život učila, že je třeba se až do smrti se modlit. Jejími posledními slovy bylo-„modleme se" Byla pochována až 3. ledna 1938. Její rozloučení ve zdejším kostele celebroidl můj bratr Dr. Adolf Schreiber ze Supíkovíc. Obřadu se účastnilo dalších 8 kněží. Oslavnou řeč pronesl i zdejší farář, důchodce Josef Siwek z Adolfovic. Po rozloučení byla truhla s ostatky na-ložena do auta a převezena k pohřbení do rodinné hrobky v Čakové u Krnova. S její smrtí mi odešel i kus mojí vlasti.

Matrika za rok 1937.

Ve zdejší farnosti se konalo 15 svateb, narodilo se 41 dětí, z toho 22 chlapců a 19 děvčat. Obec opustilo 30 zemřelých, 10 mužů a 20 žen.

Polární záře.

Dne 26. ledna 1938 byla na severní části oblohy pozorována polární záře. Tzv. severní světlo svítilo od půl osmé večer do půlnoci téhož dne.

Výstavba betonových pevnůstek v obci.

Na polích a loukách obcí Adolfovice a Dolní Domašov bylo v průběhu 2 posledních let stavěno vojenské opevnění betonové bunkry, které škodí naší úrodě. Po anexi Rakouska k Německé říši (12. března 1938) neutuchává výstavba jak ve dne, tak i v noci.

Sudetoněmecká strana.

-11-

Sudetoněmecká strana SdP, vedená Konrádem Henleinem, získala při celostátních volbách dne 19. května 1938 nejvíce hlasů a stala se nejsilnější v Československu. Po anexi Rakouska k Německé říši se ke straně SdP připojila německá křesťanská a sociálně lidová strana a vytvořila tak silné soulučenství. Podobně postupovala i strana agrárníků.

Počasí

Letošní zima se velmi protáhla. V měsíci březnu již bylo teplo a slunečno, avšak v dubnu bylo dlouho sychravo, pršelo a padal mokrý sníh. Ještě v neděli 24. dubna 1938 ležel na zdejších hřbitově sníh. I tak mohlo být. Při pozdních Velikonocích přistoupeno k procesí a výstupu na Farský kopec. Před velikonoční jízdou byla vysvěcena dřevěná kaplička sedláka Wilhelma Seiferta v Dolním Domašově, vzdálená půl hodiny chůze od zdejšího kostela. Svěcení se účastnila spousta lidí. Sedlák Wilhelm Seifert s rodinou tímto prohloubil víru v Boha a Bohorodičku Marii.

Velké politické změny.

Politická situace se v tehdejší Československu velmi vyhrotila. Česká vláda se svým postojem přesunula k mocenské politice Francie a Anglie. Na pozvání představitelů vlády přiletěl do Prahy anglický ministr-lord Runciman. Hlavním problémem bylo řešení Sudetoněmecké otázky. Na konci měsíce září došlo při tzv. Mnichovské smlouvě k ustoupení českých hranic ve prospěch Německé říše. Dne 29. září 1938 se zástupci jednotlivých mocností-Anglie(Chamberlain), Francie (Daladier), Německa (Hitler) a Itálie (Mussolini) rozhodli tento problém řešit mírovou cestou. Po celo-noční rozpravě bylo konečně dohodnuto, že pohraniční oblasti Sudet budou

připojeny k Německu. V ranních hodinách byl pakt 4 mocností slavnostně podepsán, čímž se zabránilo v rozpoutání světového válečného konfliktu.

I naše farnost byla ve velkém nebezpečí. Pole a farní hospodářství bylo umístěno v bojovém pásmu. Všude se nacházely protitankové překážky, vypletené ostnatým drátem, všude se pohybovali vojáci s ostře nabitými zbraněmi. Podle nařízení a vyhlášky museli všichni osadníci odevzdat veškeré, i lovecké zbraně. Tak jsem přišel i o svůj revolver, na který jsem dlouho získával střelní pas. Byla to velmi napjatá doba. Chata na Farském kopci, jakož i kaplička u lesní správy, byly vyloupeny. Mnohokrát jsem se přimlouval u velitele frývaldovské vojenské posádky, ale bez výsledku.

Obsazení pohraničí Wehrmachtem.

Dne 1. října 1938 začaly německé síly obsazovat a připojovat prostor Sudet k Velko-německé říši. Dne 6. a 7. října byly připojeny i Jeseníky.

Protektorát Čechy a Morava.

-12-

Dne 15. března 1939 byl vytvořen Protektorát Čechy a Morava a takto vzniklé území bylo připojeno k Velkoněmecké říši. Velkou poctou byla návštěva Adolfa Hitlera na Pražském hradě.

Vytvoření Slovenského státu.

Pod vedením slovenského presidenta Dr. J. Tisa v říjnu 1938 vytvořen samostatný Slovenský stát.

Rozhovory Německa s Polskem.

Kancléř Hitler navrhl polské vládě, aby za přijatelný kompromis, umožnila vytvořit průchodný koridor (silniční a železniční) na spojení svobodného státu Gdaňska s Velkoněmeckou říší. Tento nově vzniklý koridor by měl posloužit oběma státům zároveň. Takto by mohl svobodný stát spolupracovat s Polskem. Polská vláda se proti tomuto kompromisu zásadně postavila a rozvířila protiněmecké nálady, jakož i pohoršila postavení Němců, žijících v Polsku. Na rozkaz Hitlera vstoupily 1. října 1939 do Polska německé ozbrojené síly a započal válečný konflikt. Ještě jednou se pokoušel italský prezident Mussolini tento konflikt řešit mírovou cestou, ale Hitler byl zásadně proti, protože by musel zpět stáhnout své síly. Po několika dnech vyhlásila Anglie a Francie Německu válečný stav. Rozpoutala se tedy světová válka na evropském kontinentě. Válka však měla velmi rychlý průběh, za necelých 18 dnů skončila vítězstvím Německa.

V průběhu měsíce října 1939 byl na zdejší faře, v místnosti kaplana, ubytován prokurista Karel Mihatsch, pracující jako účetní u firmy Regenhard & Reimann ve Frývaldově a jeho manželka Herta, vyučující jako učitelka ve zdejší škole. Do konce roku jim byl poskytnut celý horní trakt.

Poznámky k roku 1940.

Chybí, pouze je jen zmínka o obecní škole. Po velmi deštivém a vlhkém létě je třeba vysušit stěny a pokrýt je novým heraklitem.

U matriky jsou předepsané jen nadpisy bez uvedení počtů.

Válečný rok 1941.

Po dlouhé a chladné zimě nastalo velmi rychle léto. Jaro jako by ani nebylo. Na práci na farním hospodářství musel být přijat i Ekerhard Ackermann a Albín Bartsch, z Adolfovíc, čp. 27, jehož děd taktéž sloužil na zdeším statku. Výpomoci musel i dirigent kostelního sboru František Gottwald, jakož i zpěvák Josef Wagner. Mnoho práce si musel vykonat i sám farář.

Dne 3. července 1941 byl adolfovický farář Schreiber slavnostně jmenován výpomocným presbyterem frývaldovského probošství.

Poznámky.

-13-

Děti berlínských známých, kteří zde byli u svatého přijímání, zůstali na faře až do konce školního roku. Potom odcestovali se strýcem, páterem Františkem Schreiberem do Berlína a na dovolenou na Baltu.

Po skončené dovolené byla na faře, jakožto i ve chlévech opravena vodoinstalace a zbudována nová pumpa na vodu. Dále bylo třeba dostavit vodní přívod. Veškerý materiál poskytl ke všeobecné spokojenosti frývaldovský obchodník Herbert Hanisch. Montáž zajistil hornodomašovský zámečník František Hauke. Práce bylo nutné rychle vykonat, jinak by byl nedostatek vody pro dobytek. Oprava byla urgentně nahlášena na komorním ředitelství v Javorníku. Odtud byla poskytnuta výpůjčka peněz, a to 500 Marek od samotného biskupa Adolfa Bertrama, 1000 M z arcibiskupské banky a 700 M z poštovní spořitelny. I přes tyto prostředky musel sám farář zaplatit nemalé výlohy. Následující zima prověřila kvalitu a zabezpečení zvířat pitnou vodou.

Válečný rok 1942.

Po celý ro probíhala nekonečná a strastiplná světová válka. Na počátku zimy přišlo nařízení na odevzdání kostelních zvonů k válečným účelům. K tomuto účelu měly posloužit všechny zvony z celé farnosti. Na základě arcibiskupské konsistoře, ale i vojenské správy, bylo povoleno si ponechat starý, historický Fragsteinův zvon v kostele. Ostatní však bez rozdílu bylo třeba odmontovat a odevzdat na předepsané místo.

Součástí kroniky jsou i fotografie-1. Zrekvírované zvony Vedle faráře Schreibera stojí vedoucí a dirigent kostelního a farního choru František Gottwald a hřbitovní hlídač František Hackenberg 2. Druhé foto ukazuje nově zrekonstruovanou faru v zimě.

Zrekvírované zvony a předměty z bronzu, jakož i cínu bylo třeba odevzdat na sběrném místě ve Frývaldově.

Válečné oběti.

V letech 1939-40 padl jako první voják obce Alois Stein z Dolního Domašova, č. 339, po něm padli 4 chlapci z Adolfovic. V roce 1941 padli-5 z Domašova a 10 z Adolfovic, v 1942- 5 + 13, v 1943- 7 + 14, v 1944- 14 + 12.

V průběhu zimy roku 1942 byla instalována ve farní kanceláři skleněná stěna, která měla zajistit menší spotřebu topiva. Stěnu zbudoval sklenář a malíř Stefan z Bukovic.

Válečný rok 1943.

Dne 14. února 1943 oslavil farář František Schreiber výročí 50. let života a zároveň i své stříbrné jubileum služby Bohu. Oslavy se zúčastnil jeho bratr Adolf Schreiber z Vidnavy, jakož i jeho kamarád farář Zoubek z Úvalna u Krnova. Přítomen byl i ředitel kněžského semináře z Vidnavy Dr. Kirschner. Gratulantů a návštěvníků bylo tolik, že budova fary praskala ve švech.

Sklizeň roku 1843.

-14-

Tohoto roku byla velmi slibná sklizeň, obilí už dlouho nebylo tolik, co tohoto léta. Naproti tomu se však neurodily žádné brambory, a co bylo, zplesnivělo a shnilo. Před sklizní byl obilní mlat z adolfovické strany zcela opraven. Opravu zajistila dolnodomašovská firma Nietzsche, která dodala trámy, desky a jiný materiál. Pro potřeby oprav muselo být vykáčeno 15m³ dříví ve farním lese. Potřebné stromy vyhledal lesní správce, ing. Bauer. Stodola je nyní v naprostém pořádku.

Matrika roku 1943.

Ve farnosti bylo uskutečněno 16 svateb (9 v Domašově a 7 v Adolfovicích), narodilo se 32 dětí (13 + 19) a zemřelo 27 nebožtíků (4 + 23). Na válečném poli padlo 21 vojáků (7 + 14). I přes tyto ztráty se válka pro Německo nevyvíjí dobře. Už je prohraná.

Válečný rok 1944.

Albím Bartsch byl poslán do Ruska, kde byl těžce zraněn na noze. Bylo mu umožněno opustit armádu a vrátit se domů do Adolfovic. Počasí tohoto roku bylo proměnlivé. Velkým štěstím bylo, když sedlák dostal suché obilí na mlat. Kvalita a množství obilí byla vůči předcházejícímu roku poloviční. Ale i tak bylo obilí dostatek.!!! Děti našich známých, stejně i švagrová přežívali

na faře po 10 měsících. Učitelka Herta Mihatsch se odstěhovala z fary do nového domku, majitele J. E. Pompeho, protože byl dům zcela zaplněn.

Těžce časem a počasím poškozený hřbitovní kříž z dílny Rafaela Kutzera z Horního Údolí byl firmou Kamenosochařství Josef Spelvogel, Dolní Lipová, za poplatek 690 Marek opraven. Ještě do svátku Všech svatých byl kříž slavnostně vysvěcen. Nyní stojí ve své kráse na svém původním místě.

Oprava kostela.

Původních 8 nových chrámových oken bylo konečně stavební firmou František Nietzsche, Dolní Domašov, usazeno a zedníkem Hoffmanem, zazděno. Kromě toho byla opravena střecha chlebové pece, hlavně její nádvorní strana. Byla překryta novými deskami a silnou lepenkou. Před 2 roky byla do objektu zavedena elektrika. Nyní je chlebová pec v naprostém pořádku a připravena plnit svoji funkci. Na podzim roku 1944 byla břidlicová střecha na faře a hospodářské budově znovu pokryta masivní krytinou. Opravu provedla firma Franke, Supíkovice. Byl už největší čas.

Válečný rok 1945.

Spojenci se uchytili na francouzské pevnině a krok za krokem se přibližují k hranicím Německa. Na druhé straně Rusové nepříjemně dotírají, hlavně po prohrané bitvě u Stalingradu, na německé síly. Stále častěji se ozývají špatné zprávy z východu, stále častěji je slyšet kanonáda. Konečná katastrofa se neodkladně blíží.

(podepsán František Schreiber, březen 1945)

-15-

Dne 8. května 1945 skončila prohraná válka nešťastně pro německý národ. Sudety byly opět připojeny k Československé republice a obsazeny Čechy a Slováky. Co se dělo na faře, není známo, protože farář již nepsal kroniku. Podle některých zpráv vstoupila ruská vojska do obce 8. května v ranních hodinách, ve směru od Videlského kříže. Na mnoha domech byly vyvěšeny bílé prapory, což však moc nepomohlo. Započalo drancování a znásilňování německých žen a dívek. Na faře a v kostele byly těchto zlořádů ochráněny. Všichni muži a chlapci byli umístěni ve sběrném táboře v Adolfovicích.

Dne 6. května 1945 zemřel na javornickém zámku kardinál Adolf Bertram a byl pochován na zdejším hřbitově. Jako arcibiskup sloužil od roku 1914.

Na začátku března 1946 začali do Adolfovic a Dolního Domašova přijíždět první čeští a slovenští dosídlenci, Všichni Němci museli pryč. Do říše. Někteří dosídlenci však rychle vyrabovali své nové příbytky a vrátili se opět do vnitrozemí. Tak zůstaly domy opět opuštěné a

těžce zbídačené. Co se dále odehrávalo, není již známo. Tím končí zápisky faráře Františka Schreibera.

Z rukou nového faráře.

Rok 1946-47-bez jakéhokoliv zápisu

Rok 1948.

Dne 16. října 1948 opustil zdejší farnost bývalý německý farář František Schreiber a odešel do Německa. Po celou dobu byla farnost prázdná a nezaopatřená. Farnost byla obsazena novými Čechy, Moravany a Slováky. Většina německých rodin byla odsunuta, jen několik jich zde zůstalo. Ve farnosti je dnes jen 1/3 věřících. Odchodem faráře Schreibera do americké zóny vznikla farnosti velká škoda. S sebou vzal nové bohoslovecké předměty, kalich a misál. Na jeho místo byl komisařem Kulou z biskupské konsistoře v Javorníku jmenován dolnolipovský kaplan Ptosska. Ten však do zdejší farnosti nenastoupil. Dne 1. listopadu 1948 jej vystřídal farář Dr. František Onderek z Javorníku, kaplanem byl jmenován Adolf Krol, bývalý kaplan z Petrovic u Bohdíkova. Ale i tak byla až do začátku prosince farnost prázdná. Protože farář byl služebně zaneprázdněn, nastoupil dne 10. prosince 1948 na jeho místo kaplan. Toho před vánoci postihla mrtvice a ochrnul na obě ruce. Byl nucen nastoupit do frývaldovské nemocnice. O vánocích byla farnost opět prázdná. Na Bohoslužbu na Nový rok byl delegován zástupce, kněz-dominikán z Olomouce a na Svátek 3 králů František Otevřel, kaplan z Javorníku.

Rok 1949.

Dne 15. ledna 1949 nastoupil za nemocného kaplana do farnosti administrátor Ladislav Marcziniak z Morávky u Frýdku-Místku. Ten zastupoval jen do 1. dubna 1949, kdy se navrátil nemocný kaplan. Velikonoce tohoto roku byly velmi smutné, muzikanti odřekli účast na Bohoslužbě. Boží tělo se uskutečnilo ve zdejším kostele. V průběhu měsíce května se zostřily vztahy mezi církví a státem. Bylo nařízeno odevzdat veškerý liturgický

-16-

materiál. Situace se i nadále zhoršovala, že nakonec bylo zakázáno konat veřejné Boho-služby. Bylo zakázáno čtení pastýřských listů. Většina kněží byla přísně střežena.

Tohoto roku bylo velmi vlhko a často pršelo.

Vztah církve a státu se natolik vyostřil, že v červenci 1949 byla komunistická strana exkomunikována. To bylo chápáno jako otevřený boj. Kněží byli přísně hlídáni a k službě jim byl dáván souhlas. Dne 14. října 1949 byl vydán zákon, odnímající církvím veškeré povinnosti, které přešly na stát. Faráři se souhlasem byli placeni státem. Jen s platem 3000,- Kč a příplatkem 300,- Kč za vyučování náboženství na školách.

Teprve od 3. listopadu 1949 byla zdejší farnost natrvalo obsazena. Novým farářem byl jmenován Dr. Mikeska z Javorníku. Funkce kaplana byla zrušena. Majetek farnosti byl velmi

okleštěn, zůstalo pouze pole o 2, 5ha od fary k potoku. Dne 28. října 1949 napadl už sníh. Úroda nestála tohoto roku za nic.

Tímto zápisem už končí veškeré informace o dění v adolfovické a dolnodomašovské farnosti. Podle vyjádření arcibiskupské konsistoře už další zápisy nebylo třeba vést.

Obecní knihovna.

Obecní knihovna slouží nejen jako Informační středisko obce, nýbrž i místo konání menších akcí společenského a kulturního vyžití a příležitostných výstav. O chod ústavu se stará p. Kamila Sikorová. V její pracovní náplni je také psaní a redigování Obecního zpravodaje, který je s pravidelností předkládán bezúplatně do každé domácnosti. Součástí knihovny je i malá meteostanice, která zaznamenává aktuální teploty a stav počasí a je veřejně přístupná na internetu. Z výstavní a společenské činnosti v roce 2013 je třeba vzpomenout-výstavu dětských hraček v běhu dějin, večerní předčítání knížek dětem, geografickou besedu"-Kambodža-ztracený klenot Asie", cestovatelů Roberta Bazika a Aleny Gajdošíkové, národopisnou výstavu- „Žehličky naší babičky", pokračování „Zvěř našich lesů", či oblíbená předvánoční akce, spojená s ukázkou betlémů a vánočního cukroví. Pro děti speciálně vystoupil ilustrátor a karikaturista Adolf Dudek Uskutečnil se výběr fotografií s námětem zvířat, přírody, obce a jejího okolí k připravenému kalendáři obce Bělé pod Pradědem k roku 2014. Z celkového počtu 20 vystavovatelů zvítězil Vladimír Šebík. Bylo vystaveno celkem 92 fotografií.

Obecní škola

V roce 2013 bylo vedení školy a učitelé ve stejném složení jako v předcházejícím roce, jen na mateřskou dovolenou odešla Mgr. Wolfová. Výuku žáků zajišťovali tyto pedagogové- 1. třída- Miroslava Pražáková, 2. třída- Mgr. Ludmila Dorňáková, 3. třída- Mgr. Eva

-17-

Kučáková, 4. třída- Mgr. Radka Palzerová, 5. třída- Vlasta Ťulpíková, 6. třída- Mgr. Barbora Hejtmánková, 7. třída- Bc. Ondřej Zykmund, 8. třída- Ing. Vojtěch Dorňák a 9. třída- Kamil Doležal. V obsazení mateřské školy, školní družiny a jídelny nebylo zaznamenáno tohoto roku žádných změn. Ve školském procesu bylo vyučováno celkem 160 žáků.

Nejdůležitější akcí roku 2013 bylo realizování projektu Comenius. Tohoto celoevropského programu se na Jeseníku účastní pouze Gymnasium v Jeseníku a Základní škola v Bělé pod Pradědem. Jen těmto subjektům byly poskytnuty finanční prostředky ze školských fondů Evropské unie. Ve dnech 21-24. dubna 2013 hostila naše škola celkem 42 žáků a učitelů z pěti evropských států, kteří již po dobu 2 let v tomto programu spolupracují. Jednalo se zástupce

z Itálie, Turecka, Chorvátska, Polska a Litvy. Učitelé byli ubytováni v hotelích, kdežto o žáky se starali sami žáci naší školy a jejich rodiče. Kromě pracovního nasazení učitelů a vzájemných prezentací jednotlivých škol, se všichni zúčastnili zhotovování výrobků a upomínkových předmětů s logy daných států. Hlavním krédem však bylo trvalé použití a prohlubování znalosti anglického jazyka. Nejen společnou práci, ale i návštěvami v okolí bylo prohlubováno přátelství a spolupráce mezi národy. Hosté navštívili jeden z divů Česka - přečerpávací vodní elektrárnu Dlouhé Stráně, jeskyně Na Pomezí, či Pradědovu galerii soch řezbáře Halouzky v Jiříkově u Rýmařova. Samozřejmostí byla i návštěva nedalekého Jeseníku a světoznámých Priessnitzových léčebných lázní na Graefenberku. Vrcholem pobytu byla i návštěva hlavního města Prahy a jeho kulturních památek. O stravování a pohoštění se staraly kuchařky zdejší školy. Všem se zdejší pobyt líbil a vytvořil podhoubí pro pokračování setkání v budoucnosti..

Na tomto místě je třeba poděkovat nejen všem učitelům a pracovníkům školy, či zástupcům obecního úřadu, zemědělského družstva za sponzorské štědré dary, ale hlavně rodičům žáků, kteří se starali nejen o ubytování, ale i o stravování dětí..

V rámci tohoto programu navštívili koncem měsíce května 3 učitelé (B. Hejtmánková, O. Zykmund a K. Doležal) a 3 žáci (J. Knoz, A. Kolaříková a S. Hejtmánek) zdejší školy daleké a exotické Turecko. Poutníci navštívili hlavní město Ankaru a dálkami vonící Istanbul. Doprava všech byla řešena letecky. Všichni zúčastnění zažili nezapomenutelné životní okamžiky.

Z jiných akcí roku 2013 je třeba vzpomenout i na-

-v prosinci roku 2012 se uskutečnil 3. vánoční jarmark a rozsvěcování vánočního stromu - v prostoru parkoviště u školy. Kromě bohatého kulturního programu byla představena i zručnost a píle žáků zdejší školy. Získané prostředky z prodeje posloužily k realizaci různých projektů školy. Akci zakončil slavnostní ohňostroj

-pro rodiče a přátele školy se uskutečnil společenský večer v restauraci Lama v Adolfovicích. K poslechu i tanci hrál muzikant Petr Weiser

-pro žáky II. stupně zdejší školy byl uskutečněn zajímavý a velmi poučný zájezd do hlavního města Prahy - s názvem „Ledová Praha“. Žáci a učitelé měli možnost navštívit

-18-

různé kulturní a historické zařízení, výstavy a památky. Příkladem byl Pražský hrad, střídání stráží, návštěva Svatovítské katedrály, Národního muzea či Petřinské rozhledny. Zážitkem byla jistě i návštěva Muzea čokolády.

-žáci navštívili p. Pavla Lapčíka, který je seznámil s prací Horské služby, které je členem a ukázal jim některé pomůcky

-žáci byli seznámeni s první pomocí, kterou jim demonstrovala zdravotnice p. Hlavatá, ti si pak mohli i postupy prakticky vyzkoušet

-za spolupráce školy s obecní knihovnou proběhlo již několikáté Nocování s Andersenem, doplněné tentokrát o výcvik zumb, kterou předváděla instruktorka tance Martina Juříková

-opětovně se konaly akce mladých hasičů a přípravy na soutěže

-pro dítky mateřské školy byl uskutečněn velmi zajímavý zájezd do ZOO v Ostravě

-ve spolupráci s SDH a kulturní komise obecního úřadu v Bělé pod Pradědem byl na začátku července uskutečněn oblíbený Den dětí a následné kácení májky. I když počasí zase trochu pozlobilo, rozběhl se bohatý program. Byly opět instalovány nafukovací atrapy a skákadla, skluzavky či kolotoče. Pro děti byly připraveny různé zajímavé hry, za které získávali sladkou odměnu. Opět mohli vyzkoušet střelbu ze vzduchovky, chodit na chůdách či házet míček na cíl. Vrcholem odpoledne bylo vystoupení mladých hasičů a jejich ukázky v požárním sportu. Hasiči jsou velmi aktivní a jejich píle přinesla mnohá ocenění. Tohoto roku získali titul „Vítěz ligy mladých hasičů“ jesenického okrsku. Po nich předvedli své umění i staří, skalní hasiči.

-účast na školních a mimoškolních akcích v různých sportovních odvětvích

-vánoční jarmark prosince 2013 se neuskutečnil, důvodem byla probíhající rekonstrukce a zateplování školy

Průmysl a zemědělství v obci. Soukromé firmy. Životní úroveň.

Rok 2013 byl specifický tím, že po dlouhé ekonomické recesi došlo k mírnému oživení růstu hospodářství. Po úsporných opatřeních pravicové vlády Petra Nečase, hlavně v oblasti zvýšení DPH, došlo k navýšení drahoty a poklesu koupěschopnosti obyvatelstva. Nejen ekonomika, ale i příjmy občanů stagnovaly. Všeobecně došlo k poklesu. Podle statistických propočtů měla každá rodina v Česku k dispozici 28.143 Kč čistého, což je o 52 Kč méně než v 2012, Inflace se zvýšila o 530 Kč, přičemž na 1 člena rodiny se počítalo s 12.497,- Kč, čímž se koupěschopnost snížila o 220 Kč, jak v předcházejícím roce. Platy v podnikatelské sféře byly na hladině 24.503,- Kč, což byl pokles o 1,3%, v ostatních sférách na 20.944 Kč, což zase bylo o 1,9% méně. Nejvyššího platu získávali Pražané -32.345,- Kč a nejméně v kraji Karlovarském 20.850,- Kč. Muži si vydělávali v průměru

-19-

28.490 Kč, kdežto ženy jen 22.392 Kč. Celkově poklesly i důchody a to o 2,2% na 10.948 Kč. Naproti tomu ceny vzrostly o 2,5% a životní náklady o 3,5%. Domácnosti si začaly méně půjčovat a více spořit. I přesto výpůjčky od bank byly ke konci roku 2013 na výši 1,15 bilionů Kč.

Ze statistik je dále třeba vzpomenout, že hranice chudoby v Česku se v roce 2013 opět zvýšila a postihla 8,6% populace, převážně důchodců. Chudoba je považována při měsíčním příjmu pod 9.683, Kč, což v ročním měřítku znamená příjem kolem 116.169,- Kč. Ve statistice je uváděno, že

praktický měsíční příjem občanů je následující- plat do 10.000,- 35,7%, mezi 10.000-15.000- 25,8%, 15.000-20.000,- Kč-15,6%. Zbylých 20,9% obyvatel má příjem vyšší 20.000,- Kč. Tyto propočty ukazují, že česká společnost chudne. Výše platů je na úrovni roku 2008-09.

Velmi diskutabilní byla nově zavedená důchodová reforma, která rozdělila výběr a výdaje do 3. pilířů, které měly zajistit důchod obyvatelstva. Většina občanů se zaměřila na 1 a 3. pilíř, kdežto dlouho proklamovaný 2. pilíř s ukládáním finančních prostředků u soukromých finančních fondů a snížením odvodů do státního důchodového spoření, totálně zkolaboval. Na tento program přistoupilo jen 80.630 střadatelů, většinou z bohatších vrstev hlavního města. Většina občanů věří spíše penzijnímu připojištění a klasickému státnímu důchodu, který však nabízí jen nízké zhodnocení. Na základě propadu tohoto pilíře došlo k výpadku až 600 mil. Kč. Nynější vládní koalice stojí nad dilematem, zda tento pilíř nějakým způsobem zrekonstruuje, aby se stal přijatelným pro větší část střadatelů, nebo ho zcela zruší. Jediná strana TOP 09 by tento pilíř ponechala a různými ústupky upravila. Ostatní strany z důvodu svých politických ambic mají výhrady, které vedou k neochotě pilíř ponechat.

S problémy ekonomického charakteru došlo i k nárůstu nezaměstnanosti a snížení životní úrovně. Podniky spíše méně stagnovaly na pozici roku předcházejícího s podmínkou udržení či snížení platů a navýšením pracovních nároků, při stejném, nebo nižším množství zaměstnanců. Ke konci roku 2013 bylo v Olomouckém kraji kolem 43.000 nezaměstnaných, nezaměstnanost se pohybovala na 9,8%. Náš kraj patří do skupiny 3 krajů s největší nezaměstnaností. Celorepublikový průměr se pohybuje na 8,2%. Okres Jeseník, Šumperk a Přerov patřil mezi špičky v celé ČR s 12-13,5%.. Na 1 volné pracovní místo přináleželo v kraji 39 lidí, na Jesenicku to bylo přes 53 čekatelů. Z volných na-bízených pracovních míst nejvíce je zájem o kvalifikované dělnické profese, do kterých se nikdo nehrne.

Na základě úvah a doporučení (aby došlo k oživení ekonomiky a vstupu cizího kapitálu do ČR) upravila Česká centrální banka poměr mezi hodnotou české koruny a Eura ve směru jejího poklesu a zhodnocení. Hodnota Eura se zvýšila až o 3 Kč na hladinu kolem 27-28 Kč. To přineslo další zvýšení inflace a zdražení všech vstupů, jakož i dovozů do republiky. Veškeré zboží- elektronika, paliva i potraviny postupně zdražují, což vede k zvýšení inflace a snížení životní úrovně. Zda zdražení Eura přitáhne další evropský kapitál a bude mít pozitivní vliv na obnovení a růst ekonomiky, je však diskutabilní.

-20-

Všechny tyto negativa se projeví i do regionálního hospodářství. Nejen dražota, nízká životní úroveň, ale i nedostatek práce a vysoká nezaměstnanost, jakož i neochota tuto problematiku řešit, stojí na vrcholu současného dění. Vládnoucí strany bojují všemi silami a prostředky o prioritní se udržení na výsluní a za své finanční výhody. Otázky regionálního charakteru jsou pro ně podřadné a tudíž je "není třeba" řešit.

Nová úhradová vyhláška pravicové vlády o poskytování lázeňských a jiných výhod v čs. zdravotnictví způsobila, že v českých podmínkách jsou k rehabilitaci, či lázeňskému pobytu vysíláni pouze pacienti, kteří si celý pobyt hradí ze svých prostředků. Dřívější, tzv. křížková metoda, byla zrušena. Tyto „výhody“ způsobily, že hromadně byla pro nedostatek pacientů uzavírána, či likvidována lázeňská zařízení. Tento problém postihl i Schrottovy lázně v Dolní Lipové. Velké provozy, jako Priessnitzovy lázně v Jeseníku-Graefenberku, musely v co největší míře omezit provoz a přejít na jiné formy zhodnocování. To všem zase přineslo propouštění a následnou nezaměstnanost.

Na druhé straně je nutné pozitivně kvitovat to, že na chudém a vylidňujícím se Jesenicku, otevře nějaký subjekt pracovní zařízení. V bývalém objektu krejčovských dílen, zkrachovalého oděvního holdingu OP Prostějov, byla švédskou firmou zahájena zkušební výroba pánské a dámské konfekce. Tato úprava přinesla alespoň práci 60 krejčovským a šičkám.

Mezi celorepubliková „positiva“ patřil snižující se státní dluh, který během roku 2013 dosáhl jen pouhých 18 miliard korun, čímž se český dluh vůči ostatním ekonomikám zvýšil na 1,68 bilionů korun, což odpovídá tomu, že každý jedinec tohoto státu dluží přes 160.000,-Kč. Dluh roku 2013 předstihl jen nárůst roku 1999, kdy bylo zaznamenáno celkem pouhých 16,6 miliard korun.

V rámci obce Bělé pod Pradědem nedošlo v rámci ekonomických změn k žádným velkým přesunům. I nadále převažuje vliv soukromého sektoru nad skupinovým hospodářstvím. Určitá stagnace výroby byla zaznamenána jen v rámci řešení církevních restitucí, které zablokovaly těžbu a zpracování dřeva. Velká část lesů má být v rámci nařízení pravicové vlády Petra Nečase navrácena církvím, které budou muset o dalším postupu rozhodnout. Majitelem se má stát Ostravsko-opavská diecéze místo vratislavského arcibiskupství, které je polským atributem.

Sport.

Mezi nejvýznamnější události roku 2013 patřilo Mistrovství světa ve vodním slalomu a kanoistice v Praze-Troji. Čeští kanoisté, ženy i muži, jakož i dvojice dosáhly vynikajících výsledků a porazili v mnoha disciplínách světovou elitu. V závodě kajakářů obsadil vítěznou příčku kanoista Vavřinec Hradílek za kolegou Jiřím Prskavcem. Ve skupině žen vyhrála kanoistka Kateřina Kudějová, bývalá mistrně světa Š. Hilgertová byla až 4. Ve skupině debl kanoistů zvítězil pár Kašpar-Šindler, veteráni Wolf-Štěpánek byli druzí a týmový kolegové Karlovský-Janě čtvrtí.

Na srpnovém Mistrovství světa v atletice v Moskvě dosáhly české barvy opět významných met. Překážkářka Zuzana Hejnová dosáhla v běhu na 400m překážek zlatého ocenění. Současně se stala i vítězkou Diamantové ligy v této disciplíně. Stejného ocenění získal i oštěpař Vítězslav Veselý, který ziskem Mistra světa v oštěpu navázal na úspěchy Čecha J. Železného. Neméně

úspěšného pokusu v hodu kladivem dosáhl kladivář Lukáš Melich, který bronzovou příčkou uzavřel úspěchy českých barev.

V průběhu měsíce listopadu 2013 obhájili čeští tenisté ve složení Radek Štěpánek, Lukáš Rosol, nehrající kapitán Vladimír Šafařík (místo nemocného Jaroslava Navrátila), Tomáš Berdych a Jan Hájek. Titul Davis Cup, vítězstvím nad tenisty Srbska 3:2. Finalové utkání se hrálo v srbském Bělehradě. Za tenisty Srbska hrál i 2.světově hrající tenista Novak Djoković., který získal pro Srbsko oba body. Stěžejní pro český úspěch byla opět dvojhra, ve složení Berdych-Štěpánek.

Čeští fotbalisté, hrající o postup na Mistrovství světa v Brazílii, vypadli po sérii proher z kvalifikace. Současný národní trenér Bilek byl nucen abdikovat a na jeho místo byl jmenován zástupce, internacionál - J. Pešice.

Fotbalisté Viktorie Plzeň zvítězili v Gambrinus lize ročníku 2012 a obsadili 1.místo. Stejně-ho úspěchu dosáhl i hokejisté Škody Plzeň v Extralize.

Fotbalisté Viktorie Plzeň, vedených trenérem Pavlem Vrbou, se proboujeli do Evropské ligy v kopané. podobných úspěchů dosáhlo i mužstvo Slovanu Liberec, který hraje v Poháru UEFA.

Sport domácí provenience.

Kopaná.

Po nijak zářivých výsledcích roku 2012 se i v roce 2013 fotbalisté zdejšího TJ Družstevníku Bělá pod Pradědem, nevyznamenali. Stejně jako v předcházejícím roce hráli v I.B třídě, skupině C. Do jarního kola nastoupila jedenáctka z odpovídajícího 11.místa, z celkového počtu 14. hrajících mužstev. Fotbalisté 3 zvítězili, 2 x remizovali a 7 x prohráli. Nejdůležitější byla výhra nad sestupující Rudou na Moravě 1:0, která umožnila setrvaní ve skupině a postup do dalšího kola. Ve skupině proher byly i výsledky, které není třeba žádným způsobem komentovat., jako s Vidnavou, a to v poměru 1:7. Vítěz se stal i vedoucím skupiny. Jednotlivé výsledky-Bělá-Hrabišín-2:1, Javorník-Bělá-3:1, Bělá-Česká Ves-0:2, Nový Malín-Bělá-2:2, Bělá-Žulová A-0:1, Bělá-Bohdíkov-2:3, Staré Město pod Sněžníkem-Bělá-3:2, Vidnava-Bělá-7:1, Rapotín-Bělá-1:0, Bělá-Sudkov-0:1 a Ruda na Moravě-Bělá-0:1.

Nejllepším hráčem byl opět Jakub Burkuš. Celou jarní sezonu bylo hráno na nejhorším travnatém hřišti v okrese. Hráči se museli proplétat nejen krtinci, ale občas i kravským lejnem, které zde zanechaly plemenice zdejšího zemědělského družstva. Perličkou navrch byla i krosová dráha, kterou v měsíci květnu zde neznámý jezdec, vytvořil.

-22-

Kromě mužů hrálo kopanou ještě v okresním přeboru mužstvo žáků, které se z celkového počtu 10 družstev, zařadilo na čestné, poslední místo. Tato pozice je jedenáctce již dlouhodobě přisouzena.

Po ukončení letní sezony, dovolených a prázdninách, započalo podzimní kolo. Družstvo mužů zahájilo soutěž s předsevzetím, umístit se v novém ročníku na lepším místě, jako v minulosti. Skutečnost však štěstí nepřála, nýbrž zase stagnovala na spíše horším průměru. V podzimním kole bylo odehráno celkem 13 zápasů, v kterých bylo dosaženo 1 vítězství, 5 remíz a 7 proher. Protože na podzim bylo příhodné počasí, byly odehrány ještě další 2 zápasy z jarního kola. Tyto opět dopadly pouze pravidelnou remízou. Podzimní kolo rozehrálo celkem 14 fotbalových mužstev. Jedenáctka z Bělé pod Pradědem opět skončila na velmi čestném 11. místě, i když několik kol byla na chvostu tabulky. Vyšší počty remíz a nižší frekvence proher, ji vytlačily do popředí. Vítězem se stala Žulová A, před Českou Vsi a Rapotínem, za mužstvem Bělou pod Pradědem, skončila jen Vidnava, Vikýřovice a Stará Červená Voda. Jednotlivé výsledky-Bohdíkov-Bělá-5:0, Žulová A-Bělá-5:3, Bělá-Písečná A-3:3, Stará Červená Voda-Bělá-0:0, Javorník-Bělá-1:1, Bělá-Vidnava-1:1, Bělá-Nový Malín-1:3, Bělá-Hrabišín-0:1, Staré Město pod Sněžníkem-Bělá-4:1, Česká Ves-Bělá-1:1, Bělá-Rapotín-2:3, Bělá-Sudkov-0:3 a Bělá-Vikýřovice-1:0. Z jarního kola byly odehrány zápasy- Stará Červená Voda-Bělá-0:0 a Bělá-Sudkov-2:2.

I přes nevábne výsledky, je třeba mužstvo fotbalistů pochválit za snahu a sportovní zaujetí. Pro dosažení lepších pozic bude do budoucnosti třeba omladit jedenáctku o dorostence, či nakoupit nové posily. To však závisí i na vyšších sponzorských darech, které se současnému klubu v odpovídajícím množství nedostávají.

V podzimním kole opět hrálo družstvo žáků v okresní soutěži, kdy zase z 10 zúčastněných obsadilo poslední místo.

Cyklistika.

V průběhu měsíce července 2013 projel naší obcí cyklistický peloton závodu Czech cycling tour 2013, závodu profesionálů Evropy. Jedná z etap, tzv. královská a horská etapa, startovala ze Zábřehu a směřovala přes Ramzovou, Jeseník, Bělou pod Pradědem, Karlovu Studánku do cíle etapy ve Šternberku u Olomouce.

Ostatní.

Z dalších sportovních aktivit, konaných v průběhu roku 2013, je třeba vzpomenout- klání lyžařů v dalším ročníku Domašovské stopy v běhu na lyžích, tenisový turnaj, nohejbalový turnaj, sportovní pětiboj, či turnaj ve stolním tenise. Z osobností obce je třeba vzpomenout i na tenistku Magdalenu Lonkovou, vítězku okresního přeboru okresů Šumperk a Jeseník, či motokrosového jezdce Dušana Palzera, účastníka mnoha motokrosových závodů Mistrovství ČR v tomto sportu.

Ženský pěvecký sbor.

I v roce 2013 byl obecní ženský pěvecký sbor, pod vedením PaedDr. Hanky Zápecové velmi aktivní. Po dobu nepřítomnosti vedoucí ji zastupovala učitelka Mgr. Vlasta Ťulpíková, která je současně i dirigentkou dětského pěveckého sboru Běláček. Obě dvě tělesa s pravidelností vystupují při různých příležitostech a šíří zvukné jméno obce Bělé pod Pradědem po okolí. Při vystoupeních účinkují i příležitostní hudebníci, mezi kterými je třeba připomenout Tomáše Zápecu. Mezi nejvýznamnějšími akcemi roku 2013 je třeba vzpomenout vystoupení v jeskyních Na Špičáku u Supíkovíc, účast na festivalu komorních církevních sborů v Nechanicích a v Novém Bydžově, na notování v kostele Apoštola sv. Tomáše v Dolním Domašově, na pravidelnou účast při dožínkách v partnerských polských Tulowicích a později i Bělé pod Pradědem, na společnou akci s trubači Lesů české republiky Jeseník-na Svatohubertskou mši v nově zrekonstruovaném kostele sv. Jana Křtitele v Horním Domašově, na zpěvy v Priessnitzových léčebných lázních v Jeseníku-Graefenberku, na koncerty adventních a vánočních písní a koledí v obci a v nedalekém okolí. Za pozitivní ohlas činnosti nejen doma, ale i v okolí, je třeba poděkovat vedoucímu sboru a všem jeho sólistům.

Chovatelé drobných zvířat.

Základní organizace měla v roce 2013 pouze 13 členů. Ve dnech 10.-11. srpna byla uspořádána obecní výstava drobného zvířectva v areálu parkoviště základní školy. Výstava měla slavnostní charakter, protože oslavovala 30. výročí od založení spolku. Bylo vystaveno celkem 112 králíků, 97 holubů a 49 ks vodní a hrabavé drůbeže. Výstavu obeslalo celkem 31 vystavovatelů z obce, jakož i zástupců z blízkého, ale i dalekého okolí. Zvířata posoudili posuzovatelé-p. Kotyza(dnešní předseda ÚV ČSCH) a p. Grigel u králíků,p. Kristek u holubů a p. Odstrčil u drůbeže. Na výstavě byly uděleny 3 vítězné poháry a 23 čestných cen. Obecní organizace získala 2 poháry a 8 čestných cen. O zdraví zvířat se po celý rok staral opět p. MVDr. Knoz Jaroslav. Nutné je poděkovat všem sponzorům, hlavně však obci Bělá pod Pradědem

Členové zdejší organizace obeslali výstavy v Bludově, Světlé Hoře, Novém Malíně, ve Staré Červené Vodě, Rapotíně, ve Vrbně pod Pradědem, ve Zvoli, Javorníku, Břidličné a ,Hanušovicích, Zábřehu, Prostějově, Mikulovicích a v Práči u Znojma.

Příští obecní výstava se bude konat 9.-10. srpna 2014...

Klub důchodců obce Bělé pod Pradědem.

S pravidelností, každé úterý v týdnu, bylo dnem setkání důchodců v prostorách jídelny bývalé MŠ v Adolfovicích, kde senioři trávili své společné chvíle hrou, vzájemným hovorem, či oslavou významných výročí. Při příležitosti Dne žen, Dne matek a Vánoc, se

konaly oslavy, kterých se účastnili i představitelé obce, jakož i zástupci zdejší školy. Na zpestření kulturního vyžití vystoupili děti se svým repertoárem.

Sbor dobrovolných hasičů.

SDH v Bělé pod Pradědem se v průběhu roku 2013 aktivně účastnila veřejného života v obci a pozitivně chránila majetek občanů. Na začátku měsíce ledna 2014 zhodnotila na Valné hromadě svoji bohatou činnost. Z řad členů odešla dlouholetá aktivní členka paní Janečková Drozdová. Hasiči uspořádali v měsíci únoru pravidelný, občany oblíbený Maškarní ples v restauraci Lama v Adolfovicích. K poslechu a tanci hrálo „skalní“ duo pana Basla a jeho dcery Evy. I přes malou účast návštěvníků se zábava vydařila. O studeném a deštivém jaru se uskutečnil výjezd členů sboru při příležitosti akce „Není Bělá jako Bělá“ do Bělé pod Bezdězem u Mladé Boleslavi. Akce se účastnilo celkem 9 míst tohoto jména z ČR. Členové předvedli hasičský útok a domluvili se na akce v budoucnosti. Na začátku léta byl uskutečněn pravidelný Den dětí a kácení máje. Za smíšeného počasí byla pro děti instalována hromada různých velkoobjemových skluzavek a skákadel. O další program se postarala SDH, společně s místní školou a kulturní komisí obce. Jako zpestření vystoupila jednotka mladých hasičů s požárním útokem. Jednotka je velmi aktivní a v průběhu roku získala první místo v okrskové soutěži „Liga mladých hasičů“. V ostatních soutěžích byla trochu horší. Po skončení her a vystoupení započalo skácení májky, které asistoval starosta obce p. Kružík a jesenický místostarosta p. Halas. O několik týdnů později se uskutečnil 21 ročník soutěže v požárním sportu - O pohár starosty obce. Soutěže se účastnilo 5 mužstev mužů a 2 žen. V kategorii mužů zvítězili Vlčice u Javorníku, před Bílou Vodou a Českou Vsí, za nimi skončili až domácí Bělá a družební Liptál. Ve skupině žen zvítězila Česká Ves, před domácí Bělou, které „utekla voda“. V druhém kole se uskutečnila soutěž o finanční prostředky.

Kromě sportovní a klubové činnosti se SDH v Bělé pod Pradědem účastní při ostrých výjezdech, kdy vypomáhají profesionální jednotce HZS v Jeseníku. Během roku vypomáhali při hašení požárů, hoření sazí v komínech a při dopravních nehodách.

Ve výzbroji jednotky se příliš mnoho nezměnilo. Byla opět zprovozněna Tatra-cisterna. V obci byl aktivován pohotovostní hlásič, sloužící k obeznamování obyvatelstva s krizovými situacemi. Tento byl i několikrát využit k vyhlášení požárního poplachu.

Počasí.

Rok se sešel s rokem a už je třeba zavzpomínat, jak bylo. V naší oblasti byl průměrný stav, bez velkých výkyvů a specifit. Jinde byla pozice trochu jiná. Po bez sněžném konci roku 2012 započala napřed mírná, později mrazivá a mlhavá zima s dostatkem sněhu. Ten zmizel v březnu, aby znovu napadl a ochladilo se. Zima byla podmračená, jen několik dní svítilo slunce. To vedlo v psychice mnoha lidí k výskytu depresí a sklíčenosti. Pak nastalo uklidnění, oteplilo se a vysvitlo slunce. V máji, kdy už každý očekával blížící se

jaro, se zase ochladilo a po celý měsíc bylo zima a deštivo. Nespočetně krát se objevil i sníh, který však záhy roztál. Chladivý a mrazivý květen., pálící květy, se letos v pravém slova smyslu, nekonal. Nejstudenějším dnem byl 24. březen 2013 s mrazem -20 stupňů celsia. Zima byla dlouhá, chladivá a náročná na topení. Nastupující jaro bylo chladné a velmi deštivé. To bylo hlavním důvodem k nástupu problému dnů budoucích. V našich končinách panoval klid před bouří, ale v Čechách hrozily silné přívally vod, které vyvrcholily ničivou povodní. Vodní spousty ničily vše, co jim stálo v cestě. Škody se vyšplhaly až do výše 4,5 miliard korun. Podobné martyrium zažil i sever Rakouska a jih Německa. Po deštivém začátku června se oteplilo a započalo teplé a poměrně suché léto. Občas zapršelo, zabouřilo, jinak bylo horko. Nejteplejším dnem bylo pondělí 29. července, s teplotou +37 stupňů celsia. Teplota a hezky bylo do prvních dnů měsíce září, kdy se ochladilo, často pršelo a na horách poletoval i sníh. Dne 18. září se objevily i první letošní ranní mrazíky. Počasí bylo nadále pochmurné, a babské léto, ne a ne se objevit. To za vládko až po několik dní na konci října. Rok byl opět přebohatý na houby a lesní plody, ovoce se vydařilo jen místně. Chladný a deštivý, ke konci období i bílý a mrazivý podzim se nekonal, první příděly sněhu přišly až koncem listopadu, a to hlavně na horách. Po přelomu měsíce se oteplilo a až do konce roku bylo bez sněhu. Teploty byly nadprůměrné a srážek bylo spíše méně. Na zpestření zase foukal svižný a silný vítr, lámající stromy. Hurikán Xaver, pustošící sever Evropy se v našich podmínkách změnil v pouhou vichřici.

Matrika.

V průběhu roku 2013 bylo v obci Bělé pod Pradědem celkem 1861 trvale žijících obyvatel. Nejstarším občanem byl Oldřich Košut z Adolfovic s 93 lety a stejně stará Pišová Anastázie, taktéž odtud. Tohoto roku zemřela doposud nejstarší občanka obce -Kociánová Anna s 95 lety z Domašova.

Během roku zemřeli tito občané-Balážová Jarmila, Glauš Adolf, Stopková Ivana, Drozdová Marie, Sivek Karel, Neugebauerová Marie, Netopil Kamil, Běliček Karel, Kociánová Anna, Černota František a Čopjanová Ludmila.

Do seznamu občanů přibyli tyto dítko-Šimík Adam, Polášková Klára, Klimešová Lenka, Schopf Jan, Mokřý Lubomír, Kovaříková Anna Patricie, Komůrka Jiří, Šťastná Julie, Forajta Daniel, Uhříková Anna a Skopal Ondřej.

Během roku 2013 bylo na Jesenicku celkem 3326 nezaměstnaných. Míra nezaměstnanosti byla na 11,3%. Nejvyšší stav byl v zimním období, kdy se pohyboval na 13,3%, nejnižší zase v letních měsících, kdy poklesl na 9,6%. Největší problematičnost s nezaměstnaností trápila v tomto roce okresy Sokolov, Most, Chomutov, Děčín, Ústí nad Labem, Znojmo, Hodonín, Jeseník, Bruntál, Ostravu-město a Karvinou s 11-13%. Nejnižší zase okresy Prahu-východ, Prahu-západ a Mladou Boleslav s 3-5% nezaměstnaností. Vývoj míry nezaměstnanosti okresu Jeseník ukazoval podobně i na obec Bělou pod Pradědem, i když osada spíše patřila do kategorie obcí s vyšší zaměstnaností.

Zajímavosti z domova a ze světa

Po neuskutečněném „Konci světa“ ze dne 21. prosince 2012, zasáhl v únoru 2013 region kolem ruského města Čeljabinsk na Urale, pád trosek velkého železného meteoritu, který pocházel z tělesa velkého 17 metrů a vážil kolem 11.000 tun. Jednalo se o pád nej-většího nebeského tělesa na Zemi za posledních 100 let. Posledním byl dopad meteoritu v sibiřské Tunguzce v roce 1908, který poničil prostor o výměře kolem 300km² a sám shořel. Jeho intenzita světla přesáhla i jas Slunce. Čeljabinský meteorit se rozpadl na několik desítek kusů a ve větší míře shořel v atmosféře. Několik kusů však zasáhlo i Zemi a způsobilo velkých náro hospodářských škod. Bylo poničeno kolem 5000 budov, tlakovou vlnou z roztříštěného skla bylo zraněno přes 1.500 lidí a celkové škody dosáhly až 1 miliardy Rublů (asi 600 milionu korun). Ruským vědcům se podařilo dohledat místa dopadu největších zbytků. V jezeře Čerbakul, vzdáleném 80 km východně od Čeljabinsku, byl vyloven z hloubky 20 metrů kus o hmotnosti 570kg. Rozborem bylo zjištěno, že stáří meteoritu přesahuje i stáří planety Země. Protože velká část tělesa shořela už ve výši 45 km v atmosféře, byla dopadová energie „zanedbatelná“ a představovala jen sílu asi 48 hirošimských bomb. Meteorit byl kdysi podle poznatků vědců součástí většího vesmírného tělesa-planetky o velikosti asi 2km a místem vzniku byla asi oblast kolem planety Jupiter. Planetka byla podobná tělesu, označenému PNS 86039, které se blíží k planetě Zemi a v létě roku 2014 kolem ní v bezpečné vzdálenosti proletí.

Po dobu 5 let probíhá v Sýrii občanská válka. Během času se jednotlivé znepřátelené strany dostávaly do vzájemné konfrontace, která vedla k zisku, či ztrátě územních výdobytků. Strana rebelů byla podporována USA a západní ekonomikou, kdežto syrský režim presidenta Bašara Asada Ruskem, Čínou, Iránem a Severní Koreou. Protože rebelové v poslední době vítězili a ukrajovali velký krajíc z vojenského potenciálu, rozhodla se vládní garnitura k protipatření. Na potlačování odpůrců začala používat i zbraně hromadného ničení otravné plyny. Při odvetných bojích na konci měsíce srpna dopadlo několik raket Scud do silně obydlené čtvrti hlavního města Damašku, sídla rebelů. Při útoku zemřelo během několika hodin přes 1300 civilistů, hlavně žen a dětí. Byl použit nervový bojový plyn Sarin. Obě dvě znepřátelené strany se začaly otevřeně obviňovat z použití zakázaných prostředků. Protože situace byla natolik nepřehledná, nepodařilo se přesně zjistit, kdo byl skutečným aktérem neštěstí. Lybiská vláda vše zapírala a rebelové se od akce distancovali. Protože hrozilo nebezpečí, že zbraně by mohly být použity i proti znepřáteleným sousedům-Turecko, či Izrael, vázaných vojenskými pakty s USA, požadovalo vysvětlení, jakož i zákaz použití plynů. Protože situace se navzájem vyhrotila do takových rozměrů, byly Spojené státy americké nuceny Libyi vyhlásit válku. Do Středozemního moře se začaly stahovat americké vzdušné síly, na základny v Turecku a Evropě, se hromadilo vojsko. Jen se očekával signál na rozpoutání konfliktu. Syrský režim je dlouhodobě spojen vojenskými smlouvami a pakty s Ruskem, které ho pomáhalo vyzbrojit. Byla svolána Rada bezpečnosti Spojených národů, kde se proti konfliktu rozpoutala silná diskuse. V konfliktu

by USA vypomohla Francie a Anglie, coby největší spojenci vojenského paktu NATO v Evropě. Anglický parlament však byl proti

-27-

použití síly v Sýrii, proto premiér musel couvnout a od akce se distancovat. Proti použití síly bylo nejen Rusko, ale i sousední Irán a Čína. Případný regionální vojenský konflikt by mohl přerůst do celosvětového charakteru. Americké námořní a letecké síly čekaly v záloze jen na povel. Naproti tomu Sýrie, mající jednu z nejlépe vyzbrojených proti-leteckých sil na Středním východě, se v tajnosti připravovala na válečný konflikt. Bylo tedy nutno rychle vzniklou situaci řešit. Americká a ruská diplomacie roztočila kola protiválečné hysterie. Vláda USA, vedena ministrem zahradních věcí J.Kerrym, navrhla Sýrii odevzdání a zničení zásob plynů, výměnou za vojenský zásah. Syrská vláda byla proti, rebelové tento plán podporovali. Protože diplomatické vyjednávání ustrnulo na mrtvém bodě, zasáhla do vyjednávání ruská vláda. Ministr zahraničních věcí A.Lavrov se sešel s premiérem Sýrie a vyjednal konečné rozhodnutí. Sýrie se rozhodla tedy odevzdat a zničit celý arsenál bojových plynů. Byl tak odvrácen další válečný konflikt, který by zase přinesl jen utrpení a zkázu. Diplomacie tak přispěla k posunu konfliktu do přijatelné pozice. Nyní bude na velmocích, jak aktivně vyhledají, odvezou a zničí veškeré zásoby plynů.

Podobný scénář se odehrával na Korejském poloostrově, kde nový diktátor Kim Čong Un vyhlásil USA, sousední Jižní Koreji a Japonsku válečný stav. Severní Korea rozpoutala válečnickou hysterii. S pomocí Číny a Ruska pracuje na výrobě jaderné zbraně. Provedla již několik pokusných atomových zkoušek. Její zbrojní průmysl pokročil ve vybudování a vyzkoušení rakety středního a dlouhého doletu. Tímto jsou ohroženy okolní státy i samo USA. Vůči severokorejskému režimu byly zavedeny finanční sankce, které zastavily přísun prostředků. V zemi se rozšiřuje chudoba a hladomor. Proto se rozhodl diktátor a celá vojenská chunta vyhlásit okolním státům válku. Po několikátýdenním zvučení zbraní se hysterie uklidnila.

Na konci měsíce listopadu začala Česká republika, prostřednictvím stavebních firem, realizovat nejdelší železniční tunel na severozápadním koridoru, vedoucím pod vrchem Chlum, nedaleko města Plzně. Budovaná stavba dosáhne délky více jak 4,5km. Tunel zkrátí objízdnu trasu o celých 14km. Jízdní rychlost se zvýší z původních 80 na 140 km/h. Celá akce je z 77% řešena z finančních prostředků Evropské unie.

V měsíci únoru a na začátku března 2013 abdikoval (odstoupil) dosavadní papež katolické církve Benedikt XVI. ,coby německý kardinál Ratzinger, z důvodů špatného zdravotního stavu a neschopnosti i nadále vést svou funkci. Na jeho místo zvolila konkláve 115 kardinálů argentinského kardinála Jorgeho Maria Bergoglia z Buenos Aires, který si začal říkat Jeho Eminence papež František I, jenž pojal jméno Františka z Asissi, chudého potulného mnicha řádu Františkánů. Hlavním krédem nového zástupce Krista na Zemi je „chudoba a pokání“ současné katolické církve.

V německém podkrušnohorském městě Zwickau zemřel konstruktér Lang, otec význam-ného východoněmeckého automobilu Trabant 601. Byl vyráběn v různých variantách od roku 1964 do roku 1990 a bylo zhotoveno přes 2,8 milionů kusů. V Česku byl jedním s nejvíce používaným automobilem. Měl přezdívku-„bakeliťák“, nebo „splášené trsátko“ a

-28-

byl z větší míry vyráběn z plastu. Skrýval pod kapotou vzduchem chlazený, dvoutaktní, dvoudobý motor. Jeho nákupní cena byla vždy nižší, než u ostatních nabídek. Výhodou stroje byla i levnost a jednoduchost oprav. Dnes už většinou slouží jako veteránský artikl.

V průběhu roku hrozila „potravinářská válka“ mezi Polskem a Českou republikou. V rámci Evropské unie je polské zemědělství hlavním vývozním artiklem v potravinách v Česku. Roční obrát se pohyboval kolen 2 miliard korun. Z důvodu stále se opakujících poklesů v kvalitě potravin, používání zakázaných látek a přípravku, jakož i nevhodných receptur, došlo k vypovězení odběru a poklesu oblíbenosti produktů. Kontrolní orgány započaly ve velké míře zabavovat a odstraňovat surovin z prodejních řetězců. Vzniklá situace nastolila potřebu tyto ožehavé problémy řešit, aby se do budoucna i nadále neopakovaly. I přesto se tak obliba polských potravin-masa a masných výrobků, mléka, cukrovinek, či jiných pochutin, velmi snížila.

V březnu 2013 zemřel venezuelský president a diktátor Hugo Chaves

V červnu 2013 postihla celé Čechy, sever Rakouska a jih Německa ničivá povodeň, která způsobila velkých národohospodářských škod. Hlavní epicentrum trvalých dešťových srážek se nacházelo nad severem Rakouska a jihem Česka. Chladný a velmi deštivý konec měsíce května tomu ve velké míře také napomohl. Po několikadenních vysokých srážkových úhrnech se voda rozlila a způsobila zátopu. Spousty vod se draly přirozenými kanály a zanechávaly za sebou zpustošenou krajinu. Nebezpečně byla ohrožena i Praha, i když zbudované protipovodňové zábrany sehrály důležitou roli. Jinde však ještě nedokončené překážky, či nezapočaté protipovodňové stavby nepůsobily vodě žádný odpor. Nedávno opravené domy se opět ocitly ve vodních přívalech. Škody na celé infrastruktuře, dopravě a zemědělství se vyšplhaly nad 4,5. miliardy korun. Současná pravicová vláda premiéra Petra Nečase i přes přísná finanční opatření poskytla nutnou pomoc. Mezi postiženými a nepostiženými občany se rozvinula aktivní solidarita i vzájemná výpomoc. Každý si uvědomoval, že příště, když se sám dostane do této svízelné situace, nezůstane bez prostředků a pomoci. Protože povodňová vlna postihla i sever Rakouska a jih Německa, rozhodla se Centrální evropská banka ve Štrasburku poskytnout pomoc ve výši 12,5 milionů Eur, z čehož velký díl přináleží i České republice. Z těchto prostředků budou v budoucnosti řešeny převážně protipovodňová opatření.

V měsíci září proběhly parlamentní volby v sousedním Německu. Podle očekávání zvítězila dosavadní kancléřka Merkelová (PDF) a strana CDU-CSU, strana FDP vypadla ze sněmu. Velmi posílili i strany levice.

Před 35 lety, v roce 1978, započala nová etapa v dějinách naší oblasti, byla zahájena výstavba přečerpávací vodní elektrárny Dlouhé Stráně: I po řadě problémů se stala neodmyslitelnou součástí panoramatu Jeseníků a turistickým lákadlem číslo jedna. Získala titul Div kraje v roce 2011.

Na českém trhu přestává existovat značka cigaret Start a Petra. Pro její vysokou nikotinovou nebezpečnost byla její výroba zastavena.

-29-

Koncem listopadu zemřela nejstarší občanka ČR Evangelia Čarasová z Dívčího Hradu na Osoblažsku, původem z Řecka. Dožila se úctyhodného věku 109 let.

Minulého roku bylo předpovídáno, že koncem listopadu 2013 se na jižní straně nebeské bány objeví velká, pouhým okem i ve dne viditelná kometa, Tato zajímavá podívaná se však nekonala, protože dne 27. listopadu 2013 při průletu kolem Slunce explodovala a rozprskla se na tisíce kusů. Kometa byla starší jak naše planeta Země. Podobná kometa byla pozorována v roce 1680, zda to byla ta sama, nebo jiná, už se nepodaří prokázat. Ale jistě to mohla být zajímavá a velmi poučná podívaná. Vysoká teplota Slunce (až 2.500 Stupňů) rozžhavlila jádro vlasatice natolik, že se vypařilo a změnilo v kosmický prach.

Na konci roku odešel do věčnosti nositel Nobelovy ceny Mírů a a neúnavný bojovník proti apartheidu, jakož i lepších životních podmínek černochů, někdejší president Jihoafrické republiky Nelson Mandela (1918-2013). Jeho humanitní i politický odkaz připomenuly nejvýznamnější osobnosti dnešní doby.

Závěr.

Začíná nový rok 2014, co ten nám nového přinese? Podle předpovědí astrologů bude rok 2014 spojen s velmi napjatou atmosférou. V životě lidí dojde k těžkým životním zkouškám, mnozí z nás přijdou i o to nejcenější. I když to navenek nebude patrně viditelné. Celosvětově bude napjatost přecházet do politických šarvátek, končících násilím a válečnými střetnutími, budou skřípat i vztahy na diplomatické půdě. Výsledky však budou opět závislé na chladné hlavě a odpovědném uvažování. Přírodu i nadále budou sužovat velká úskalí a přírodní katastrofy. V rámci EU dojde k určitému mezi-národnímu politickému uklidnění a k zaměření se na sociální problémy současné společnosti. V ČR dojde k určité stabilizaci v politicky rozhádané společnosti. Bude docházet k podpoře levicových struktur. I nadále budou na povrch vycházet nové neprozřetelnosti a prohřešky doby minulé. Narovnávající se pozice státu může být prostřednictvím medií očernována a srážena do propadliště dějin. Na obloze nás zase bude doprovázet několik komet.

To říkají hlasy astrologů. Co se ve skutečnosti stane, ukáže až sám rok 2014. Ať tak, nebo tak, jedůležitější však bude opět pevné zdraví, spokojenost, síla a i odhodlanost se vším se v pravém smyslu porvat.